

TALOUSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 28/2006 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2007

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2007 (HE 122/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan. Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin mukaan valiokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon valtion talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle

30 päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- osastopäällikkö Taisto Turunen, talousjohtaja Eero Murto ja teollisuusneuvos Sakari Immonen, kauppa- ja teollisuusministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Teknologia- ja innovaatiopolitiikka

Kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokan määrärahojen painopiste kohdentuu teknologia- ja innovaatiopolitiikkaan. Suurimmat tämän sektorin määrärahalisäykset kohdistuvat Teke-sin ja VTT:n määrärahoihin. Teknologia- ja innovaatiopolitiikan painopisteinä ovat erityisesti huipputaustamiskeskittymät, sektoritutkimuksen rakenteellinen uudistaminen ja strategisen ohjauksen tehostaminen. Tukimäärien kasvu edellyttää myös tehokasta valvontaa. Tähän liittyen ministeriössä ovat valmisteltavina tukien mahdolliseen takaisinperintään liittyvät kriteerit.

Talousvaliokunta pitää teknologia- ja innovaatiopolitiikan yleistavoitteita ja budjettirahoituksen kasvusuuntaa kannatettavina. Tavoitteisista tulevat hyvin esille myös valiokunnan aiem-

missä kannanotoissa tehdyt painotukset, kuten innovaatioiden hyödyntämisen parantaminen, kansainvälistymisen lisääminen sekä tukiorganisaatioiden välisen koordinaation ja yhteistyön kehittäminen.

Kasvavan budjetin myötä tulee myös tavoite-tason nousta. Talousvaliokunta painottaakin toiminnan ohjauksen ja tuloksellisuuden seurannan merkitystä. Asetettujen poliittisten painopisteiden tulee näkyä myös konkreettisina tuloksina. Valiokunta haluaa tässä yhteydessä nostaa erityisesti esille energia- ja ilmastosektorin ja siihen liittyvän tutkimus- ja kehitystyön tärkeyden.

Energiapolitiikka

Talousvaliokunta on käsitellyt laajasti energia-poliittisia painopisteitä valtioneuvoston energia- ja ilmastopoliittista selontekoa koskevassa

mietinnössään (TaVM 8/2006 vp). Mietinnön pohjalta annetussa eduskunnan kirjelmässä (EK 17/2006 vp) eduskunta edellytti, että hallitus muun muassa huolehtii siitä, että energiatuotanto pidetään monipuolisena ja mahdollisimman omavaraisena eikä mitään päästötöntä, vähäpäästöistä taikka päästöjen kannalta neutraalia, kestävää ja kustannusrakenteen kannalta kannattavaa tuotantomuotoa suljeta pois. Hallituksen edellytettiin erilaisin toimin edistävän uusiutuvien energialähteiden käytön sekä energian säästön ja energiatehokkuuden lisäämistä. Samoin eduskunta selkeästi edellytti, että energiateknologioiden tutkimukseen, kehittämiseen, kaupallistamiseen sekä investointeihin ja muihin edistämist toimiin varataan riittävät määrärahat, jotta muun muassa uusiutuvan energiankäytön lisäämiselle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa ja edistää ympäristöteknologian vientiä.

Momentin 32.60 selvitysosassa kuvataan energiapolitiikan tavoitteenasetantaa, mutta valiokunta katsoo, että tältä osin tarvitaan vielä lisää käytännön toimia. Suurimmat määrärahalisäykset kohdistuvat Kioton mekanismien käyttöön, jota valiokunta pitää sinänsä nykytilanteessa perusteltuna. Niillä ei kuitenkaan millään tavalla edistetä Suomen pidemmän aikavälin energiaomavaraisuuden ja energiateknologian kehittämistä. Tähän tarvittavat lisäpanostukset talousarviosta puuttuvat lähes täysin.

Talousvaliokunta katsoo, ettei talousarvioesitys tältä osin heijasta eduskunnan yksimielisesti asettamia vaatimuksia. Eduskunnan painottama tarve pitää energiapaletti laaja-alaisena, mahdollisimman omavaraisena ja uusiutuviin energialähteisiin enenevässä määrin painottuvana ei tule esille määrärahojen painotuksissa. Valiokunta pitääkin talousarvioesitystä tältä osin riittämättömänä.

Valiokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että energia- ja ilmastopolitiikan valmistelun tueksi tarvittavien selvitysten teko on tarkoitus rahoittaa ministeriön yhteiseltä toimintamomentilta 32.10.21. Momentille on siirretty aiemmin omana momenttina ollut ministeriön sisäiseen tutkimus- ja selvitystoimintaan tarkoitettu määräraha. Samalla määrarahasta on leikat-

tu yli puolet. Vastaavalla tavalla on ilmeisesti leikattu myös muiden ministeriöiden omaan selvitystoimintaan tarkoitettuja määrärahoja. Valiokunta katsoo, että tältä osin talousarviossa säästetään väärässä paikassa. Ministeriöiden päätöksenteon tueksi varatut, hyvin kohtuullisella tasolla olleet tutkimusmäärärahat ovat palvelleet hyvin tarkoitustaan. Nyt kauppa- ja teollisuusministeriön osalta tehty säästö voitaisiin käyttää esimerkiksi tuulivoiman jatkokehittämisen kannalta keskeisen koko maan kattavan tuuliatlaksen päivittämiseen.

Yrityspolitiikka

Yrityspolitiikalla pyritään vahvistamaan yritysten kilpailukykyä ja parantamaan yritysten toimintaedellytyksiä. Tavoitteena on lisätä yrittäjyyttä ja yritysten kasvua. Tavoitteet ovat keskeisiä Suomen kilpailukykyä ja myös työllisyyden kehitystä ajatellen.

Tätä taustaa vasten talousvaliokunta haluaa kiinnittää huomiota valtionrahoituksen yleisempiin painotuksiin. Yrityspolitiikan toteuttamiseen varatut määrärahat ovat vain murto-osa siitä, mitä talousarviossa esitetään varattavaksi työttömyyden hoitoon. Lisäpanostuksilla yrittäjyyteen voitaisiin osaltaan edistää työllisyyttä ja vähentää painetta työvoimakustannuksia kohtaan.

Kilpailu- ja kuluttajapolitiikka sekä velkaneuvonta

Kilpailu- ja kuluttajapolitiikka on toimivien markkinoiden kannalta keskeinen politiikkalohko. Valiokunta painottaa tässä yhteydessä erityisesti aktiivisen kuluttajapolitiikan merkitystä ja katsoo, että kuluttajanäkökulman tulisi nykyistä selvemmin näkyä päätöksenteossa. Kuluttajien puhemiehinä kuluttajaviranomaisilla ja -järjestöillä tulee olla riittävät resurssit ottaa kantaa myös perinteisten kuluttaja-asoiden, kuten kuluttajansuojan ja tuoteturvallisuuden, ulkopuolelle meneviin, mutta kuluttajia koskettaviin ajankohtaisiin kysymyksiin.

Yksittäisenä kysymyksenä valiokunta kiinnittää huomiota talous- ja velkaneuvonnan määrärahakehitykseen. Vaikka velkahallinto-ohjelma

on päättynyt, ei palvelun kysyntä ole vähentynyt. Uusien asiakkaiden määrä on vakiintunut 15 000—20 000 henkilöön vuodessa. Nykyisen määrärahan turvin ei ole kyetty hoitamaan ennaltaehkäisevää työtä, ja odotusajat velkaneuvojille ovat muodostuneet kohtuuttoman pitkiksi. Myös erot palvelun saatavuudessa ja laadussa eri puolilla Suomea ovat kasvaneet. Talousarviossa esitetään, että velkaneuvontaan liittyvää määrärahaa korotettaisiin 200 000 eurolla. Korotus on valiokunnan näkemyksen mukaan täysin riittämätön. Esitetyn kokonaismäärärahan turvin kyetään kattamaan noin 94 neuvojatyövuoden kustannukset, kun arvio todellisesta tarpeesta on lähes kaksinkertainen. Valiokunta painottaa, että

taloudessa on tällä hetkellä nähtävissä useita ylivelkaantumiseen mahdollisesti johtavia piirteitä, kuten huomattavan suuret asuntoluotot ja kulutusluottojen voimakas markkinointi. Näiden ilmiöiden vuoksi on tärkeää, että ennaltaehkäisevää työtä voidaan tehdä täysipainoisesti ja samalla varautua riskien mahdolliseen toteutumiseen.

Lausunto

Lausuntonaan talousvaliokunta esittää valtiovarainvaliokunnalle

että valtiovarainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd
 vpj. Jari Leppä /kesk
 jäs. Sari Essayah /kd
 Klaus Hellberg /sd
 Esko Kiviranta /kesk
 Martti Korhonen /vas
 Marjaana Koskinen /sd
 Seppo Lahtela /kesk
 Jere Lahti /kok

Sirpa Paatero /sd
 Klaus Pentti /kesk
 Antti Rantakangas /kesk
 Martin Saarikangas /kok
 Sari Sarkomaa /kok
 Juhani Sjöblom /kok
 Oras Tynkkynen /vihr
 vjäs. Roger Jansson /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulo-vesi.